

Saksutredning

Høring av NOU 2013:4 Kulturutredningen 2014

Saksbehandler: Annette Thorgersen
Dato: 16.05.2013
Arkivref.: 13/21991/FA-C00, TI-&13

Utvalg	Møtedato	Utvalgssaksnr.	Beh.status	Beslut. organ
Skole, oppvekst og kulturutvalget	03.06.2013	026/13	PS	

Dokumenter vedlagt saken

Dato	Dok.nummer
12.03.2013	401838
21.05.2013	417132

Tittel
Høring av NOU 2013:4 Kulturutredningen 2014
Forslag til høringssvar kulturutredningen 2014.doc

Rådmannens forslag til vedtak:

Moss kommune vedtar vedlagte forslag til høringsuttalelse til Kulturutredningen 2014 og sender den til Kulturdepartementet innen fristen som er 1. juli 2013.

03.06.2013 Skole, oppvekst og kulturutvalget

Møtebehandling:

Votering:

Rådmannens forslag ble enstemmig vedtatt.

SOK-026/13 Vedtak:

Moss kommune vedtar vedlagte forslag til høringsuttalelse til Kulturutredningen 2014 og sender den til Kulturdepartementet innen fristen som er 1. juli 2013.

Saksopplysninger:

Kulturdepartementet har sendt på høring NOU 2013:4 Kulturutredningen 2014 til landets kommuner i tillegg til en rekke kulturinstitusjoner o.a. Høringsfristen er satt til 1. juli 2013.

Kulturutredningen 2014 ble oppnevnt ved kongelig resolusjon den 18. mars 2011. Utvalget ble i mandatet bedt om å gjennomgå og vurdere kulturpolitikken etter 2005. Utvalget ble ledet av Anne Enger og avleverte sin utredning 4. mars 2013.

Utvalget har utredet utviklingen i norsk kulturpolitikk med hovedvekt på perioden etter 2005, og gitt sin vurdering av de viktigste utfordringene i norsk kulturpolitikk i tiden framover. Utvalget har foretatt en bred analyse og foreslår tiltak på en rekke områder innenfor kulturpolitikken. Det frivillige kulturlivet er vurdert som en del av kulturpolitikken, mens det er identifisert klare grenseflater mellom kulturlivet og idretts-/medieområdet.

Høringsdokumentet er elektronisk tilgjengelig på <http://www.regjeringen.no/nb/dep/kud/dok/horinger>

Utredningen er omfattende og departementet ber derfor om at det fremgår av høringssvaret:

- Hvilke punkter og kapitler som omtales i høringssvaret
- Hva som er generelle merknader
- Ved forslag om evt. konkrete tiltak, bes det om at de fremmes i prioritert rekkefølge

Utvalget har i utredningen brakt fram det nye begrepet "Den kulturelle grunnmuren". Med den kulturelle grunnmuren siktes det til den kulturelle infrastrukturen som gir hele befolkningen tilgang til kunst- og kulturfaglig kompetanse, deltakelse og opplevelse. Utredningen anser kunst- og kulturfag i opplæringen, kommunalt og frivillig fritidstilbud og lokalsamfunnets kulturelle arenaer som hjørnesteiner i den kulturelle grunnmuren. Eksempler på slike hjørnesteiner er som folkebibliotek, kulturskoler og fritidsklubber.

Utvalget har også innført begrepet "ytringskultur" i sitt forslag til avgrensning av det kulturpolitiske ansvarsområdet. Dette omfatter virksomheter med et ekspressivt hovedformål og dermed inngår profesjonell, frivillig og amatørbasert kulturvirksomhet. Utvalget uttrykker et behov for å gi kulturpolitikken en samfunnsmessig forankring, der kultur er en viktig del av demokratiets infrastruktur.

Utredningen har satt fokus på at den statlige kulturpolitikken i tiden etter 2005 i hovedsak har hatt fokus på å bygge den kulturelle infrastrukturen, i form av bygg og institusjoner.

Mange av målene i Kulturløftet I og II er helt eller delvis oppfylt. Det gjelder bl.a. målet om at én prosent av statsbudsjettet skal gå til kultur. Mål som *ikke* er oppfylt, er at kunstneres levekår skal forbedres eller at alle barn som ønsker det skal få et kulturskoletilbud.

Utredningen har et eget kapittel om kommunal og fylkeskommunal kulturpolitikk etter 2005 der det bl.a. pekes på at kommunene er den største kilden til offentlig finansiering av kulturvirksomhet i Norge. Den kommunale kultursektoren er i mindre grad enn andre kommunale sektorer omfattet av nasjonale standarder og rettighetskrav. Dette bidrar til at kultursektoren kan få preg av å være en «salderingssektor» i den kommunale budsjettkampen.

Nylige undersøkelser av utviklingen i det lokale kulturlivet viser at dette preges av en framvoksende begivenhetskultur (festivaler og lignende).

Parallelt med det statlige Kulturløftet har det vært en betydelig vekst i kommunenes drifts- og investeringsutgifter til kultur. Bildet av en kommunal kultursektor i vekst som framkommer i statistikken over kommunenes kulturutgifter, stemmer imidlertid dårlig overens med innspillene utvalget har fått fra aktører fra den kommunale kultursektoren og det lokale kulturlivet. Her vektlegges det snarere at kultursektoren nedprioriteres, og at det er et behov for et lokalt kulturløft.

Budsjettall viser at en stor del av økningen i kommunenes kulturutgifter har gått til idrettsformål. Tallene tyder også på at mye av utgiftsveksten har gått til festivaler og arrangementer som hører til

i den framvoksende begivenhetskulturen i det lokale kulturlivet. I den grad man kan snakke om at det har funnet sted et kulturløft i det lokale kulturlivet i tiden etter 2005, dreier det seg om et «idrettsløft», et «kulturhusløft» eller kanskje et «festivalløft». Kommunenes utgifter til det utvalget kaller den kulturelle grunnmuren, som folkebibliotek, kulturskoler og fritidsklubber har stagnert i den samme perioden.

Utvalget vurderer at det fremkommer et tvetydig bilde av utviklingen i det lokale og regionale kulturlivet i tiden etter 2005. På den ene siden ser utvalget at det lokale og regionale kulturlivet blomstrer gjennom framveksten av mer eller mindre flyktige kulturarenaer, som festivalene. Dette er en viktig og positiv utvikling, som bidrar til en desentralisering av kunst- og kulturlivet, og som styrker kulturdeltakelsen i befolkningen. På den andre siden ser utvalget at det som kalles den kulturelle grunnmuren i det lokale kulturlivet, er under press. Det gjelder formidlingsarenaer som folkebibliotekene. Det gjelder også læringsarenaer som kulturskolene, fritidsklubbene og det frivillige kulturlivet. Det er et vurdert som at det er et klart behov for en opprusting av den kulturelle grunnmuren.

Utvalget kommer med en rekke anbefalte endringer innenfor kulturpolitikken. De kan kort oppsummeres slik:

- Fastsetting av nasjonale mål for kulturpolitikken (demokrati, rettferdighet, mangfold)
- Avgrensing av ansvarsområde (ytringskultur som nytt begrep)
- Tid for et lokalt kulturløft (særlig rettet mot folkebibliotek, kulturskole, dirigentlønnsordning og øvings- og fremføringslokaler)
- Fra kulturell infrastruktur til kulturelt innhold og kunstnerisk kvalitet
- Kunnskapsbasert kulturpolitikk
- Kulturpolitikkenes sektoransvar (overføring av bl.a. kulturskoleansvaret fra Kunnskapsdep. til Kulturdep.)
- Kulturpolitikkenes lovgrunnlag (Kulturloven utstyres med bestemmelser, kultur inn i Plan- og bygningsloven)
- En bærekraftig kunstnerpolitikk
- Kulturelt medlemskap

Vurderinger:

Utvalget har gjennom utredningen satt fokus på en rekke områder og gjort en del vurderinger som Moss kommune lett kan kjenne seg igjen i. Rådmannen er fornøyd med at det settes fokus på behovet for et lokalt kulturløft og er enig i vurderingene i at en av de store utfordringene er å bygge og sikre den kulturelle grunnmuren. Selv om Kulturløftet 1 og 2 har sørget for flere milliarder kroner til kultur og frivillighet og det statlige kulturbudsjettet siden er 2005 fordoblet, så har ikke dette kommet den lokale kulturelle grunnmuren til gode. Bibliotek, kulturskole, fritidsklubber og den frivillige kulturaktiviteten i kommunen har i liten eller ingen grad fått tatt del i midlene fra den statlige satsingen fra Kulturløftet 1 og 2. Det tiltaket som i størst grad har kommet lokalsamfunnet til gode er innføringen og opptrappingen av Den Kulturelle Skolesekken som har ført til at *alle* skoleelever får kulturtilbud av ulike genre av god kvalitet inn i skolehverdagen.

Det er derfor behov for et lokalt kulturløft der kultur i større grad bygges og utvikles i et nedenfra- og opp-perspektiv. Det er derfor ønskelig at nasjonale mål og visjoner i større grad forankres med lokale planer og strategier. Den lokale grunnmuren må forsterkes og sikres. Dette kan bl.a. gjøres gjennom tidsavgrenset øremerking av midler til deler av den kulturelle grunnmuren. Rådmannen mener også at det bør etableres en tilskuddsordning til kulturarenaer (mindre forsamlings- og kulturhus) på lik linje med finansieringsordningen for idrettsanlegg.

Rådmannen støtter imidlertid ikke forslaget om å flytte ansvaret for kulturskolene fra Kunnskapsdepartementet til Kulturdepartementet. Dette har sin begrunnelse i at kulturskolens fremste oppgave er opplæring og at det synes ønskelig å videreutvikle kulturskolens samarbeid med det ordinære skoleverket.

Rådmannen har utarbeidet et forslag til høringsuttalelse fra Moss kommune som ligger vedlagt denne sak, og anbefaler skole-, oppvekst- og kulturutvalget å sende denne som Moss kommunens høringsinnspill innen fristen.

Miljøkonsekvenser:

Ingen negative miljøkonsekvenser vurdert.

Folkehelsekonsekvenser:

Deltakelse i kulturaktiviteter gir den enkelte opplevelser og mulighet til utvikling som menneske og samfunnsdeltaker. Kulturaktivitetene gir arenaer for tilhørighet og sosialt fellesskap.

I en rapport fra 2011 kalt "Folkehelse i endring" heter det blant annet at: "Befolkningsundersøkelser viser at det er sammenhenger mellom kulturdeltakelse og levealder/helse. Kunnskapen om betydningen av kulturdeltakelse og kulturopplevelser i behandling og rehabilitering har dessuten fått flere forskere til å påpeke at kulturaktiviteter innebærer et potensiale i folkehelsearbeidet. Studier tyder dessuten på at barn, unge og eldre kan dra helsemessig nytte av større kulturdeltakelse og økt omfang av kulturopplevelser."

Konklusjon:

Rådmannen anbefaler at skole-, oppvekst og kulturutvalget vedtar vedlagte forslag til høringsuttalelse til Kulturutredningen 2014 og at den sendes Kulturdepartementet innen fristen som er 1. juli 2013.

Rådmannen i Moss, 16.05.2013

Bjørn Olavesen
Kommunalsjef

Annette Thorgersen
fagkoordinator - kultur